

Λιβύη: Εν αναμονή της εφαρμογής της απόφασης 1973 του ΣΑ του ΟΗΕ

Η παγκόσμια κοινότητα επικεντρώνει και πάλι το ενδιαφέρον της στον αραβικό κόσμο, καθώς, την Πέμπτη 17 Μαρτίου, το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ ενέκρινε «την επιβολή ζώνης απαγόρευσης πτήσεων στη Λιβύη και τη λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων, για την προστασία των Λίβυων πολιτών, χωρίς να τίθεται ζήτημα στρατιωτικής κατοχής». Η απόφαση (UN Security Council Resolution 1973) υιοθετήθηκε από το 15μελές Συμβούλιο του ΟΗΕ, με 10 ψήφους υπέρ και πέντε αποχές από την Κίνα, τη Ρωσία, τη Γερμανία, τη Βραζιλία και την Ινδία.

Η διατύπωση του κειμένου της απόφασης, αλλά και η μη χρήση του δικαιώματος veto των μόνιμων χωρών-μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας (Ρωσία και Κίνα), που είχαν εκφράσει αντιρρήσεις για οποιαδήποτε εξωτερική στρατιωτική επέμβαση στη Λιβύη, προκαλεί σχετική έκπληξη, καθώς δίνεται πλέον το «πράσινο φως» για τη διεξαγωγή επιθετικών αεροπορικών επιχειρήσεων κατά των κυβερνητικών δυνάμεων, εφόσον αυτές συνεχίσουν τις επιθετικές επιχειρήσεις κατά των αντικαθεστωτικών. Μέχρι την περασμένη Πέμπτη, Οι κυβερνητικές δυνάμεις είχαν προωθηθεί έως τη Βεγγάζη και ήταν θέμα μερικών 24ώρων, προκειμένου να ελέγξουν πλήρως την ανατολική Λιβύη. Επομένως, αν η Μόσχα ήθελε να προστατεύσει το καθεστώς του Qaddafi, θα μπορούσε να προβάλει veto ή τουλάχιστον να καθυστερήσει τη λήψη της απόφασης ή ακόμη και να διαπραγματευτεί το κείμενό της, ώστε, να δοθεί ο λίγος χρόνος που απαιτείτο για τις ένοπλες δυνάμεις της Λιβύης να ελέγξουν πλήρως την κατάσταση.

Πριν από την ψηφοφορία, η Γαλλία είχε ανακοινώσει ότι «μόλις υιοθετηθεί η απόφαση, θα προχωρήσει σε αεροπορικά πλήγματα», ενώ, αμέσως μετά το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας, ο Βρετανός πρεσβευτής στον ΟΗΕ, sir Mark Justin Lyall Grant, υπογράμμισε ότι «η Βρετανία είναι έτοιμη να αναλάβει τις ευθύνες της, για να βάλει τέλος στις βιαιότητες και να προστατεύσει τους αμάχους». Οι δηλώσεις αυτές από γαλλικής και βρετανικής πλευράς, σε συνδυασμό με τη λήψη της απόφασης από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, ανάγκασαν το συνταγματάρχη Muammar al-Gaddafi να συμμορφωθεί με την απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας και να διατάξει την «άμεση κατάπαυση του πυρός». Χαρακτηριστικά, ο υπουργός Εξωτερικών της Λιβύης, Moussa Koussa, ανακοίνωσε ότι «Αποφασίσαμε άμεση κατάπαυση του πυρός και άμεση διακοπή όλων των στρατιωτικών επιχειρήσεων. Η Λιβύη ενδιαφέρεται πολύ για την προστασία των αμάχων. Το κράτος θα προστατεύσει, επίσης, όλους τους ξένους και τα ξένα περιουσιακά στοιχεία στη Λιβύη».

Προφανώς, ο Λίβυος ηγέτης αντιλήφθηκε ότι ο ίδιος και το καθεστώς του αντιμετωπίζουν πλέον πρόβλημα «επιβίωσης». Ως εκ τούτου, η μοναδική διέξοδος στην προκειμένη περίπτωση είναι η συμμόρφωσή του με την απόφαση του ΟΗΕ, αν και πληροφορίες των διεθνών ειδησεογραφικών πρακτορείων αναφέρουν ότι στην πόλη Misratah (ανατολικά της Τρίπολης), οι κυβερνητικές δυνάμεις συνεχίζουν τη διεξαγωγή των επιθετικών επιχειρήσεων, παρά τη διαταγή της κατάπαυσης του πυρός.

Έτσι όπως έχει διαμορφωθεί η κατάσταση, ο συνταγματάρχης Qaddafi έχει πλέον μόνο μία επιλογή: «να συμμορφωθεί πλήρως με τις αποφάσεις που υιοθέτησε η διεθνής κοινότητα και να τερματίσει τις επιθετικές επιχειρήσεις». Με αυτό τον τρόπο, θα ελπίζει ότι είναι πιθανόν να ακολουθήσουν διμερείς διαβουλεύσεις, μεταξύ καθεστώτος και εξεγερμένων, με εξωτερική διαμεσολάβηση, προκειμένου να αποφασισθεί το μελλοντικό status της χώρας (www.geostratgy.gr, «Τα 5 πιθανά σενάρια για τη Λιβύη», «Σενάριο 3», 10 Μαρτίου 2011).

Αν οι αντικυβερνητικές δυνάμεις επωφεληθούν από τη στάση του καθεστώτος και αντεπιτεθούν κατά του λιβυκού στρατού, τότε, η κατάσταση θα περιπλακεί. Στην περίπτωση αυτή, οι ένοπλες δυνάμεις της Λιβύης είναι φυσικό να αντιδράσουν -τουλάχιστον οι χερσαίες δυνάμεις- και η διεθνής κοινότητα θα βρεθεί προσωρινά προ διλήματος, όπως τις μεσημβρινές ώρες της Παρασκευής 18 Μαρτίου, που δημιουργήθηκε σύγχυση για το αν θα ξεκινήσουν ή όχι οι επιθετικές επιχειρήσεις της διεθνούς δύναμης.

Βέβαια, υπάρχει και η πιθανότητα να αγνοηθεί η διαταγή «κατάπαυσης του πυρός» και η διεθνής δύναμη να ξεκινήσει επιθετικές επιχειρήσεις στοχοποιώντας τις ένοπλες δυνάμεις της Λιβύης. Ήδη, η Γαλλία, η Βρετανία και οι ΗΠΑ έχουν ανακοινώσει τις προθέσεις τους. Στην περίπτωση αυτή, είναι προφανές ότι θα αντιδράσουν οι χώρες που εξ αρχής δεν υποστήριξαν τη στρατιωτική επέμβαση κατά του λιβυκού καθεστώτος (Ρωσία, Κίνα, Γερμανία, Ιταλία, Ινδία, Βραζιλία και Τουρκία).

Αν η Γαλλία, η Βρετανία και οι ΗΠΑ μεθοδεύσουν τις εξελίξεις, τότε, η διεθνής κοινότητα, μεταξύ άλλων, θα αναμένεται να απαιτήσει:

- ✓ Την οριστική κατάπαυση του πυρός από τις λιβυκές ένοπλες δυνάμεις.
- ✓ Την απόσυρση των λιβυκών χερσαίων δυνάμεων από την ανατολική Λιβύη (πρέπει να τονισθεί ότι θύλακες εξεγερμένων Λίβυων υπάρχουν και στα δυτικά της Τρίπολης, όπως στην πόλη Zawiyah), και
- ✓ Το επόμενο χρονικό διάστημα, την προσαγωγή του Qaddafi, των γιων του και των συνεργατών του στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο, για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας (ήδη, ο εισαγγελέας του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, José Luis Moreno Ocampo, κινείται προς αυτή την κατεύθυνση).

*Γιαννακόπουλος Βασίλειος
Ταξίαρχος ε.α. Πολεμικής Αεροπορίας
Γεωστρατηγικός Αναλυτής
www.geostrategy.gr*